

شورای عالی حوزه علمیه قم

مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خواهران

مدرسه علمیه فاطمه الزهرا (سلام الله عليها) شهرستان تهران

تحقیق پایانی سطح دو (کارشناسی)

عنوان:

آثار اجتماعی رباخواری از دیدگاه آیات و

روایات

استاد داوور:

سرکار خانم

فاطمه سادات ارفع

استاد راهنما:

سرکار خانم طیبه رضایتی

پژوهشگر:

فاطمه مددیان

اسفند ۱۳۹۵

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

آثار اجتماعی

رباخواری از دیدگاه آیات و روایات

تحمیدیه

سپاس و ستایش مرخدای راجل جلّاله که آثار قدرت او بر چهره روز روشن، تابان
است و انوار حکمت او در دل شب تار، درخشان. آفریدگاری که خویشتن را به ما
شناساند و درهای علم و معرفت را بر ما گشود و عمری و فرصتی عطا فرمود تا بدان، بنده
ضعیف خویش را در طریق علم و معرفت بیازماید.

تقدیم بہ محضر:

باری تعالیٰ اسمہ، بلندای رفیعش و مہربانی بی مانندش

حضرت باران (سلام اللہ علیہا) و پدر و عل و خاندانش

حضرت بہار (عجل اللہ تعالیٰ فرجہ) و ظہور باطراتش

حضرت روح خدا (رحمۃ اللہ علیہ) و شہدایش

حضرت نائب (حفظہ اللہ) و سربازانش

باد و دفر او ان بہ روح پر فتوح پدر بزرگوارم و سپاس بیکران بر ہمدلی و ہمراہی مادر

دلسوز و مہربانم کہ سجدہ ایثارش کل محبت راد و وجودم پروراند و دامن گہبارش

۴۵. مترجمان، ترجمه مجمع‌البیان فی تفسیر القرآن، محقق رضا ستوده، چ ۱، تهران، انتشارات فراهانی، ۱۳۶۰ ش.
۴۶. مرکز ملی پاسخ گوئی به سؤالات دینی، اقتصاد، اصفهان، مرکز ملی پاسخ گوئی به سؤالات دینی، بی تا.
۴۷. _____، فلسفه احکام، اصفهان، بی تا.
۴۸. مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان، بانک جامع واژگان حقوقی، اصفهان، ۱۳۹۰ ش.
۴۹. مکارم شیرازی، ناصر، ترجمه قرآن (مکارم)، چ ۲، قم، دارالقرآن الکریم (دفتر مطالعات تاریخ و معارف اسلامی)، ۱۳۷۳ ش.
۵۰. _____، تفسیر نمونه، چ ۱، تهران، دار الکتب الإسلامیه، ۱۳۷۴ ش.
۵۱. _____، ربا و بانکداری اسلامی، چ ۱، قم، بی نا، بی تا.
۵۲. _____، مثال‌های زیبای قرآن (امثال القرآن)، بی جا، نسل جوان، بی تا.
۵۳. مطهری، مرتضی، مساله ربا و بانک مساله بیمه، بی جا، بنیاد علمی و فرهنگی استاد شهید مرتضی مطهری، ۱۳۸۰ ش.
۵۴. معرفت، محمدهادی، فقه "مبانی حرام بودن ربا و مسأله بانک (۱)"، قم، دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، بی تا.
۵۵. معین، محمد، فرهنگ فارسی، چ ۴، تهران، کتاب راه نو، ۱۳۸۱ ش.
۵۶. مفید، محمد بن محمد، الإرشاد للمفید، ترجمه هاشم‌رسولی محلاتی، چ ۲، تهران، اسلامیه، بی تا.
۵۷. موسایی، میثم، تبیین مفهوم و موضوع ربا از دیدگاه فقهی، تهران، مؤسسه تحقیقات پول و بانک، ۱۳۷۶ ش.
۵۸. موسوی خمینی، روح‌الله، تحریر الوسیله، تهران، دفتر انتشارات اسلامی، ۱۳۶۱ ش.
۵۹. نجفی، محمدجواد، ستارگان درخشان (امام رضا علیه السلام)، بی جا، کتاب‌فروشی و چاپخانه اسلامیه، بی تا.

۶۰. نوری همدانی، حسین، در رابطه با ربا، قم، مهدی موعود (عجل الله تعالی فرجه الشریف)، ۱۳۸۳

ش

۶۱. واحد تحقیقات مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان، احکام معاملات، اصفهان، بی‌تا.

۶۲. _____، بانک احادیث اهل بیت (علیهم السّلام)، اصفهان، بی‌تا.

منابع عربی

۱. ابن منظور، محمد بن مکرم، لسان العرب، چ ۳، بیروت، دار صادر، ۱۴۱۴ ق.
۲. ابن درید، محمد بن حسن، جمهره اللغه، چ ۱، بیروت، دارا لعلم للملایین، ۱۹۸۸ م.
۳. ابن سیده، علی بن اسماعیل، المحکم و المحيط الأعظم، مصحح: عبدالحمید هنداو، چ ۱، بیروت، دار الکتب العلمیه، ۱۴۲۱ ه. ق.
۴. ابن بابویه قمی، محمد بن علی، الأمالی (للمصدق)، چ ۶، تهران، کتابچی، ۱۳۷۶ ش.
۵. _____، ثواب الأعمال و عقاب الأعمال، چ ۲، قم، دار الشریف الرضی للنشر، ۱۴۰۶ ق.
۶. _____، علل الشرائع، چ ۱، قم، کتابفروشی داوری، ۱۳۸۵ ش.
۷. _____، عیون أخبار الرضا علیه السّلام، مصحح: مهدی لاجوردی، چ ۱، تهران، نشر جهان، ۱۳۷۸ ق.
۸. _____، من لا یحضره الفقیه، چ ۲، قم، دفتر انتشارات اسلامی وابسته به جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، ۱۴۱۳ ق.
۹. اصفهانی، محمدتقی، روضه المتقین فی شرح من لا یحضره الفقیه (ط - القدیمة)، چ ۲، قم، مؤسسه فرهنگی اسلامی کوشانبور، ۱۴۰۶ ق.
۱۰. _____، لوامع صاحبقرانی مشهور به شرح فقیه، چ ۲، قم، مؤسسه اسماعیلیان، ۱۴۱۴ ق.

۱۱. _____، ملاذ الأخیار فی فهم تهذیب الأخبار، چ ۱، قم، انتشارات کتابخانه آیه الله مرعشی نجفی (ره)، ۱۴۰۶ ه.ق.
۱۲. ابن شعبه حرانی، حسن بن علی، تحف العقول، مصحح: علی اکبر غفاری، چ ۲، قم، جامعه مدرسین، ۱۴۰۴ ق / ۱۳۶۳ ش.
۱۳. امین، نصرت بیگم، مخزن العرفان در تفسیر قرآن، بی جا، گل بهار، بی تا.
۱۴. بروجردی، حسین، جامع أحادیث الشیعة (للبروجردی)، مصحح: جمعی از محققان، چ ۱، تهران، انتشارات فرهنگ سبز، ۱۳۸۶ ش.
۱۵. پاینده، ابوالقاسم، نهج الفصاحة (مجموعه کلمات قصار حضرت رسول صلی الله علیه و آله)، چ ۴، تهران، دنیای دانش، ۱۳۸۲ ش.
۱۶. جوهری، اسماعیل بن حماد، الصحاح، مصحح: احمد عبد الغفور عطار، چ ۱، بیروت، دار العلم للملایین، ۱۳۷۶ ه. ق.
۱۷. حر عاملی، محمد بن حسن، تفصیل وسائل الشیعة إلى تحصیل مسائل الشریعة، چ ۱، قم، مؤسسه آل البيت علیهم السلام، ۱۴۰۹ ه.ق.
۱۸. حسینی شاه عبدالعظیمی، حسین بن احمد، تفسیر اثنا عشری، چ ۱، تهران، میقات، ۱۳۶۳ ش.
۱۹. حمیری، نشوان بن سعید، شمس العلوم، مصحح: مطهر بن علی اریانی، یوسف محمد عبدالله، حسین بن عبدالله عمری، چ ۱، دمشق، دار الفکر، ۱۴۲۰ ه. ق.
۲۰. _____، وسائل الشیعة، مصحح: مؤسسه آل البيت علیهم السلام، چ ۱، قم، مؤسسه آل البيت علیهم السلام، ۱۴۰۹ ق.
۲۱. حلی، سید ابن طاووس، علی رضی الدین، فتح الأبواب بین ذوی الأبواب و بین رب الأرباب، مصحح: حامد خفاف، چ ۱، قم، مؤسسه آل البيت (علیهم السلام)، ۱۴۰۹ ه.ق.
۲۲. دیلمی، حسن بن محمد، أعلام الدین فی صفات المؤمنین، مصحح: مؤسسه آل البيت علیهم السلام، چ ۱، قم، مؤسسه آل البيت علیهم السلام، ۱۴۰۸ ق.

۲۳. راغب اصفهانی، حسین بن محمد، مفردات الفاظ قرآن، چ ۲، تهران، مرتضوی، ۱۳۷۴ ه. ش.
۲۴. سعدی، ابو جیب، القاموس الفقہی لغۃ و اصطلاحات، چ ۲، دمشق سوریه، دار الفکر، ۱۴۰۸ ه. ق.
۲۵. طوسی، محمد بن الحسن، الأمالی، مصحح: مؤسسۃ البعثۃ، چ ۱، قم، دار الثقافۃ، ۱۴۱۴ ق.
۲۶. فیروزآبادی، محمد بن یعقوب، القاموس المحيط، چ ۱، بیروت، دار الکتب العلمیۃ، ۱۴۱۵ ه. ق.
۲۷. فیض کاشانی، محمد محسن بن شاه مرتضی، الوافی، چ ۱، اصفهان، کتابخانه امام امیرالمؤمنین علی علیه السلام، ۱۴۰۶ ق.
۲۸. قمی، علی بن ابراهیم، تفسیر القمی، مصحح: طیب موسوی جزائری، چ ۳، قم، دار الکتب، ۱۴۰۴ ق.
۲۹. قمی، عباس، سفینۃ البحار، چ ۱، قم، اسوه، ۱۴۱۴ ق.
۳۰. کاشانی، فتح الله، تفسیر منهج الصادقین فی الزام المخالفین، تهران، کتابفروشی محمدحسن علمی، ۱۳۳۶ ش.
۳۱. کلینی، محمد بن یعقوب، الکافی (ط الإسلامیۃ)، چ ۴، تهران، دار الکتب الإسلامیۃ، ۱۴۰۷ ق.
۳۲. مرتضی زبیدی، محمد بن محمد، تاج العروس، مصحح: علی شیری، چ ۱، بیروت، دار الفکر، ۱۴۱۴ ه. ق.
۳۳. مجلسی، محمدباقر بن محمدتقی، بحار الأنوار (ط - بیروت)، مصحح: جمعی از محققان، چ ۲، بیروت، دار إحياء التراث العربی، ۱۴۰۳ ق.
۳۴. موسی، حسین یوسف، الإفصاح، چ ۴، قم، مکتب الاعلام الاسلامی، ۱۴۱۰ ه. ق.
۳۵. نراقی، مولی محمد مهدی بن ابی ذر، أنیس التجار (محشّی)، شارح: محمدکاظم طباطبائی و اسماعیل صدر عاملی و عبدالکریم حائری یزدی، مصحح: پژوهشگاه علوم و فرهنگ -

واحد إحياء التراث الإسلامي، ج ١، قم، انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، ١٤٢٥ ق.

٣٦. نوری، حسین بن محمدتقی، مستدرک الوسائل و مستنبط المسائل، مصحح: مؤسسه آل البيت عليهم السلام، ج ١، قم، مؤسسه آل البيت عليهم السلام، ١٤٠٨ ق.

مقالات

١. حقانی زنجانی، حسین، مکتب اخلاقی اسلام، ش ٣١٩، آذر ١٣٦٦ ش.
٢. حمید پور عیسی، "مال حرام و آسیب‌های اجتماعی"، مجله علمی تخصصی علوم انسانی اسلامی (سال اول)، ش ١٠، فروردین ١٣٩٥
٣. موسوی بجنوردی، محمد، مجله متین، ش ٨، بهار ١٣٨٩ ش.